

Posudek diplomové práce
Pavly Korbelové

Smysl života a práce

Nebývá zvykem vyjadřovat se v posudku DP k osobnosti její autorky. Nicméně, mohu-li si dovolit tuto výjimku, zvolené téma svědčí o vyzrálosti a hlubokém zájmu o klíčové otázky oboru.

Téma předložené práce je nadčasové, a představuje šanci posunout psychologické poznání ve směru, který naše stále více na výkon orientovaná společnost naléhavě potřebuje. Autorka v teoretické části vyšla z reprezentativního výběru předních badatelů a jejich pojetí tématu, např.: Seligman - spojení s něčím vyšším, Camus - absurdita, Klemke - objektivní a subjektivní smysl života. Dále uvádí stanoviska B. Russela, J. Huxleyho, K. Baiera, P. Edwardse, K. Nielsena a dalších. Široce jsou citovány práce nestora těchto zkoumání V. Frankla (vůle ke smyslu). Zkoumaný problém zasazuje citlivě do kontextu výzkumů well-beingu, nezaměstnanosti, psychického vývoje podle Ericksona (chybění smyslu v adolescenci, dimenze prožitků smyslu života ve středním věku a ve stáří). Autorka zmiňuje i rozdílnosti v pojetí smyslu života vyplývající z rozdílnosti kultur (v buddhismu je ztráta smyslu osvobozující)

Adekvátní pozornost věnuje problému práce a to nejen v psychologii, ale i v blízkých oborech a probírá klasická témata pracovní spokojenosti, kariéry, práce a motivace v ekonomické psychologii, identifikace s prací apod. Zkoumaný problém vztahuje k otázkám účelu, hodnot, iluze kontroly, štěstí a dalším.

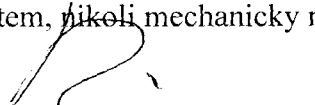
Ve svém výzkumu autorka zvolila metodu dotazníku. Ten byl předložen tak vybranému okruhu lidí, aby v něm byli zastoupeni zaměstnanci a OSVČ. Autorka si je vědoma řady metodologických obtíží, např. sama operacionalizace fenoménu smyslu života je neobyčejně obtížná a zde použitá varianta je pouze jednou z možných. Sama otázka zda smysl života jest, či zda je to naše milosrdná konstrukce je v podstatě mimo dosah vědy. Autorka se musela vyrovnat s otázkou zda je smysl života vůbec komunikovatelnou skutečností, s rizikem špatné formulace při kladení zásadních otázek, s rizikem redukce zkoumaného fenoménu na jeho jednotlivé položky apod.

K zajímavým výsledkům patří např. konstatace shody prožitků ztráty práce a ztráty smyslu života, jednotlivé dílčí výsledky uvedené v pečlivě provedených grafech a tabulkách. Práce se opírá o bohatý soubor pramenů, většinou cizojazyčných, je pečlivě formálně provedena. Závěry adekvátně sebekritické, smysluplné a koncizní.

Spíše jako podnět pro další práci navrhuji zvážit redukci těch částí týkajících se pojmu práce, které jsou lehce učebnicového charakteru (zde teoretická část poněkud ztratila tempo) a zvážit další variantu dotazníku, např. vybízející k zamyšlení, nikoli ke spontánním odpovědím, zvážit možnost testu otázek, tedy obsahu dotazníku vzhledem ke kritériu „je nutné a stačí“.

Závěr:

Předložená práce v některých svých částech překračuje požadavky na diplomové práce kladené, představuje hluboké zamyšlení nad daným tématem, nikoli mechanicky načrtnutý text. Doporučuji k obhajobě.

Karel Riegel